

REDACTIA

Arad, Str. Anlich (Adam)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 250; pe 1 lună fl. 1.

Nr-ii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Anlich (Adam)

INSERȚIUNILE:

de 1 fr. garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nerancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul II.

Număr de Duminecă

Nr. 49.

Fondul Iancu.

(*) *Liviu Albini a scăpat din temnița Belgradului.*

L'au ținut acolo, un an și două săptămâni, nu pe temeiul vre-unei judecăți ce s'ar fi adus împotriva lui, ci sub cuvânt, că trebuie a se face cercetare cu privire la *Fondul Iancu*, din care s'ar fi instrăinat bani. L'au ridicat noaptea, din așternut, și între sulilele gendarmilor a fost dus. Ear' bețrâna sa mamă mai bine d'un an de zile a bătut drumul temniței, cu dreptatea în mână și cu lacrimi în ochi și prieteni mulți s'au amestecat la mijloc, până să-l scape din întunerecul temniței pe mult luminatul bărbat.

Acum e acasă, frânt — trupește de mizeriile ce a trebuit să îndure, și sufletește — amărit că în urma mișelilor unor „frați” Români a fost supus suferințelor crude.

Ca cetitorii noștri să înțeleagă și chipul cum judecătorii Unguri înțeleg să caute dreptatea și patimile miei de cari se conduce unii d'ei noștri ce se țin — „mari”, vom da câteva amănunte asupra întregii afaceri.

In primăvara anului 1894 economul fruntaș din Siria *Nicolae Lazărescu* trimite prietenului său din copilărie, dlui *Ioan Russu Șirianu*, o sumă de bani; întâiul nostru redactor zăcea atunci în temnița de la *Seghedin*. *Lazărescu* strânsese banii aceștia între sătenii d'acolo. „Un mic semn acesta a nemărginitei noastre dragoste de frate ce-ți păstrăm”, scriau și-rienii.

Tot p'atunci preoții *Zaharie Milian* (din *Dezna*) și *Ierențiu Non* (din *Moheasa*) trimit și ei bani luptătorului național din temnița *Seghedinului*.

Domnul *Russu Șirianu* nu primește însă banii, ci-i trimite la Sibiiu. „Eu am și aici din ce trăi — scria din temnița — am văzut însă, că mormântul lui *Iancu* abea doar cu o cruce de peatră mohorâtă este însemnat. Depun deci banii drept început pentru un fond din care să i-se ridice lui *Iancu* un monument vrednic de mărirea lui”. Și mai adaogând și de la sine o sumă, da totul în păstrarea prietenilor sei de la „*Tribuna*” și „*Foaia Poporului*”, îndreptând în aceeași vreme cuvinte calde către toți prietenii și Români, să dea toți pentru a nemuri și în peatră ceea-ce a fost cel mai viteaz Român!

Liviu Albini era atunci proprietar al „*Institutului Tipografie*” întemeiat de amicii mai în vîrstă ai noștri. Iși sdrobise viitorul și-și închinase viața afacerilor naționale pentru cari curând și ajunsese în temnița Clujului. *Albini*, om tiner și plin de căldură, aduse afacerea înaintea comitetului

național, care întrunit atunci sub conducerea dlui *Dr. I. Rațiu*, hotărî să ducă trebile mai departe și împărțind coale de a strînge bani prin toate părțile, încredința lui *Albini* paza banilor ce se vor strînge.

Jeszenszky era însă atunci la Cluj, procuror. Când a văzut că Româniimea întreagă răsuna de cuvintele: „*Monument lui Iancu!*” și bani trimis până și Români din *Teară*, da poruncă căpitanului orașenesc din Sibiiu să pornească cercetare împotriva celor ce adună pentru *Monumentul lui Iancu*. În legea ungurească este adevă un paragraf care zice că a strînge bani pentru oamenii sârăci ori bisericii și școli, numai cu îngăduința de la vicișpan se poate.

Negreșit că legea aceasta n'avea nici în clin nici în mănec cu *Fondul lui Iancu*. *Albini* și *Moța* (acest din urmă pentru că grijise el de afacere până ce *Albini* își făcea osânda la Cluj) iute au fost deci pedepsiți cu gloabă în bani și câteva zile arest pentru-că au strîns bani fără a fi cerut voia lui... *Jeszenszky*. Ear' tuturor celor de pe la comitate poruncă aspră li-s'a dat din *Budapesta*, să confişte pe unde vor putea banii colectați, și nu un Român, dar' mulți au fost pedepsiți, în bani și cu temnița. Ieșise vestea că va fi răpit fondul întreg, depus pe atunci la banca „*Albina*” din Sibiiu. Pentru a-l mântui, *Albini* ridică de la banca banii și li trimite la *București*. Pe când e chemat eară la poliție, el arată adevărurile că banii nu mai sunt la el, deci nici nu-i mai poate da. Septemâni de-a rândul a tot fost dus pe la poliție și înfricat că dacă nu va da fondul, li se va lua din avere, va fi închis și câte de toate. *Albini* se ținea însă tare și n'a dat banii cu nici un chip.

A venit însă așa zisa „*crisă*”, neînțelegerile ce s'au ivit între conducători. *Albini* fusese scos cu judecată ungurească (cerută de dnii *Iuliu Coroian* și *Dr. I. Rațiu*) din avere, ear' după ce noi, amicii lui, întemeiasem în Arad „*Tribuna Poporului*”, ne pomenim că frații de la Sibiiu, așezați în cuib de noi făcut, scot vestea antîiu mai pe șoptite, ear' în urmă pe față, că *Fondul Iancu*, „e mâncat”. Curînd apare în „*Kolozsvár*” un articol cu amănunte asupra chipului cum s'au strîns banii și cum s'ar fi mâncat, ear' acest articol e reproduc indată de „*Tribuna*” din Sibiiu și apoi de toate ziarele ungurești. Intre altele se zicea că fondul este întrebuințat de noi, cari l-am fi depus drept caufie pentru scoaterea foii noastre. Septemâni și luni de zile s'a făcut scandal în felul acesta, deși noi am desmîntit știrea indată și am declarat că fondul există, până la cel din urmă ban. Foștii noștri prietini de la Sibiiu voiau însă cu ori ce preț să ne facă de ocară. Nu s'au astîmperat ci au tot scris și invinuit, până ce într'o bună zi ne pomenim că *Liviu Albini* este dus

între gendarmi; puțin în urmăre dus și *Ioan Moța*, pe atunci redactor al „*Revistei Orăștiei*”. Ear' *Victor Tordășan*, de la Consistorul din Sibiiu și *Russu Șirianu* fuseră chemați și ei într'una pe la judecătorii.

Invinuirea susținută cu încăpăținare de „*Tribuna*” n'au putut să o dovedească însă judecătorii maghiari. Dimpotrivă, la *Crăciun* se implinește anul dl *Procopie Dumitrescu*, mare proprietar din *București* și *Ioan Bibicescu*, publicist și membrii directori la *Banca Națională a României* declară că *Fondul Iancu* este în păstrarea lor. Il primiseră de la dl *Ioan Slavici*.

Chiar și cei alarmați de „*Tribuna*” se convinseseră acum că *Albini* sufere pe nedrept. Judele de instrucție din *Alba-Iulia* — ori mai bine: *Jeszenszky* — nu se lăsa însă. El avea poruncă să-l scoată în ori ce chip vinovat pe *Albini* și astfel de ocară nația întreagă, pentru că conducătorii sei ar fi instrăinat bani strînsi de la popor pentru monument lui *Iancu*. Zicea dar' că banii depuși la *Banca Națională* din *București* nu sunt cei strînsi, ci alți bani! Și cu toate că dnii *I. Slavici*, *Procopie Dumitrescu* și *Bibicescu* au trimis adevărurile întărite la *Consulatul austro-ungar* din *București*, cei de la *Alba-Iulia* au știut să amâne afacerea până acum, când ajungînd la *Tablă după atâtea suferințe*, *Albini* a fost în sfîrșit slobozit din temnița.

Dar' proces tot l-se va face lui *Albini*.

Suntem însă încredințați că și acum vor amîna tot ei — procesul. Pentru-că *Albini* cu atât mai tîrziu să poată dovedi că pe nedrept a fost ținut în temnița un an și două septemâni și că cei cari au invinovat în această afacere, au fost pe cât de rei, pe atât de nerușinați.

O hotărîre vrednică. *Representanța orașului Vîrșeș* a adus o hotărîre, care va supăra foarte pe nesătuii maghiarișători, și va deschide ochii și ai acelor care nu au cerut respectarea drepturilor limbei celor ce alcătuiesc grosul populațiunii. De acum încolo toate hotărîrile municipiului și cele ale scaunului orășanal vor trebui făcute în trei limbi, ear' nu numai ungurește, ca până acum.

Slugească aceasta de pildă și de învăț tuturor reprezentanților comunali ori comitatensi.

Dr. Lueger și Români.

Deprînși că ori-ce plîngere și protestare a naționalităților nemaghiare din *Ungaria* să fie năbușite prin puterea statului pe toate căile și prin toate mijloacele, cunoscînd mai ales apucăturile cabinetului negru al politicii maghiare, pentru ca acele plîngeri să ajungă la auzul *M. Sale*, — adunarea Românilor din *Siria* dela 4 Decembrie, di-solvată prin forța brutată s'a îngri-

jit ca telegrama de loialitate către *M. Sa*, dar totodată și de protestare în contra volnicilor și nelegiuirilor, să ajungă la locul destinat.

In particular am trimis *Drului Lueger* atât în original românesc cât și pe nemțește telegrama susamintită, precum și numărului „*Tribunei Poporului*” cu raportul despre adunare.

Dr. Lueger s'a grăbit a ne da răspuns măgulitor, mulțămindu-ne pentru atenție asigurînd că la vremea potrivită se va folosi de cele trimise.

Aducem lucrul acesta cu multă plăcere la cunoștința bravilor adunați dela *Siria*, pentru a se convinge, că ori-cât de grozavă să fie puterea asupraitorilor noștri, totuși se poate găsi calea pe care să ajungă glasul năbușit al asupraitorilor la locurile competente.

România lăudată

In ședința de la 1 Decembrie a *Reichstagului Germaniei*, secretarul de stat *Bülow*, fost multă vreme ministru plenipotențiar în *București*, a zis între altele următoarele:

„Constatăm cu bucurie că sub regimul înțelept al unui Suveran luminat regatul *României* devine din ce în ce mai mult un element însemnat de ordine, de progres și de civilizație în peninsula balcanică.”

Alte furături.

Pilda dată de *Krivány* prinde. Mai eri alaltăeri s'a ușurat, adevărat mai bine zis s'a golit de tot *cassa vertheimiană* a scaunului orfanal din *Făgăraș*, acum, după cum se știe, altă *cassă* „scutită de foc și spargerii” a fost furată. La fișcalatul din *Vesprim* s'au desvilit un întreg șir de neorîndueli și hoții. Fișpanul a pornit cercetare, însă așa, pe tăcutele nu cumva să audă lumea de vestea hoțiilor. Cercetarea a ținut vreme de vre-o câteva săptămâni și în răstimpul acesta datorații scaunului orfanal au fost provocați să-și plătească restanțele. Mulți dintre datorații mai cu dare de mână, au și plătit. Banii lor însă s'au pierdut pe la primfișcalat. Primfișcalul și-a dat abdicerea ear' căpeteniile de la comitat, care se au cu primfișcalul cum se avea de pildă cei dela comitatul *Aradului* cu hoțul *Krivány*, în casele căruia se benchetuiă nopți întregi, s'au apucat să strîngă bani, ca să plătească ei hoțiile primfișcalului *Bareza*. Vicișpanul *Vesprimului*, care s'a băgat dator pe la câte bănci toate, numai ca să scape pe soțul său *Bareza*, va fi înaintat și numit secretar de stat, bagsamă, ca din plata cea mare să poată pune la o parte și să-și plătească datoriile făcute.

MONUMENT

arhiepiscopului și metropolitului Andreiu Șaguna.

Serbările înălțătoare de inimă, ținute aniversară din incidentul aniversării a 25-a de la moartea în veci neuitatului arhiepiscop și metropolit Andreiu Șaguna, cari ne-au dat ocaziune a ne revoca de nou în memorie meritele lui neperitoare pentru biserică și școală, națiune și patrie, au avut și efectul îmbucurător de a ne face să găndim de nou și mai cu dinadinsul la o datorie a noastră, care, durere, prea multă vreme o cădusem uitării. Și din gândul acesta bun a răsarit hotărârea noastră a tuturor, ca se aruncăm dela noi nepăsarea, ce părea a ne fi cuprins față de memoria aceluia mare și în adevăr providențial bărbat, și să căutăm a pune în sfârșit în lucrare, ceea-ce mintea și inima ne dictează și ceea-ce sinodul arhiepiscopesc în anul 1874 și congresele naționale bisericești în anii 1876, 1878 și 1886 hotărâra în ce privește ridicarea monumentului Șaguna.

Ne împlinim o plăcută datorie, dacă saluăm cu o deosebită bucurie hotărârea Ven. consistoriului arhiepiscopesc de la 6 Iulie a. c. cu privire la acest monument, hotărâre, care se aduce la cunoștința tuturor prin circularul de sub N. 5233 Plen., îndreptat către toate oficiile protopresbiterale și parohiale din arhiepiscopia Transilvaniei și publicat în zilele aceste și în ziarul arhiepiscopesc „Telegraful Român“. Provoacă-ne mai întâiu la conclusele amintite sinodale și congresuale, circularul consistorial continuă :

Poporul nostru se onorează însuși pre sine, când aduce tributul recunoștinței sale memoriei bărbatilor, cari au bine meritat de biserică și națiune. Este de prisos și nu este loc aici a espune rezultatul luptelor, ostenelelor și jertfelor, ce le-a adus fericitul întru Domnul Marele arhiepiscop Andreiu pentru biserică și pentru iubitul său popor, și numai câteva zile sunt, de când biserică a serbat cu demnitate aniversarea a 25-a de la moartea bunului arhiepiscop și din incidentul acesta sic care fu al bisericii a auzit istoria vieții lui și vestindu-se în multe feluri și în multe chipuri mulțimea și vrednicia faptelor și meritelor lui celor neperitoare.

Au trecut dar' 25 ani, de când venerabilul arhiepiscop, după o păstorie de 27 ani a încetat din viață; onoarea noastră națională și recunoștința noastră fească pretinde de la noi, ca, dacă nu s'a putut mai curând, barem acum să dăm memoriei lui tributul nostru de venerațiune și iubire. Nu marele nos-

tru Andreiu are trebuință de un asemenea semn, căci el prin mărețele sale fapte și-a făcut numele nemuritor, atât în istorie cât și în inimile noastre; ci demnitatea noastră o cere aceasta dela noi. Și dacă această datorință se impune tuturor fiilor bisericii noastre din metropolie, cu îndoit cuvânt se poate cere împlinirea ei dela noi, arhiepiscopii, cari am fost și cei mai de aproape fii ai lui, între cari mai mult a viețuit și pentru cari mai mult a lucrat marele bărbat, ca să ne ridice din somnul cel greu, în care ne adormiseră timpurile cele vitrege, și să ne pregătească un venitor mai senin și mai dulce, decum ne-a fost trecutul.

Ear' cu privire la modalitatea de observat la facerea colectei pentru monument dispune, ca ele să se facă la toți credincioșii noștri din arhiepiscopie, nu numai în bani ci și în naturalii, ca astfel „să se dea ocaziune fie-cărui creștin ortodox din arhiepiscopie a aduce filerul seu, ca dar bineprimmit pentru vecinica pomenire a celui mai mare binefăcător al bisericii sale“. Pentru executarea în special a acestei colecte s'au trimis liste în toate parohiile, cu îndrumarea, ca un episcop parohial și un membru al comitetului parohial să meargă din casă în casă și va primi, fie în bani gata, fie în naturalii, se inducă în aceste liste, având naturalii să se vindă prin licitație și prefăcute în bani. Toate sumele, realizate astfel, sunt a se trimite până la sfârșitul lunii lui Noemvrie a. c. oficiilor protopresbiterale, cari până la sfârșitul lunii lui Decemvrie a. c. vor avea a le administra consistoriului arhiepiscopesc.

Aducând și noi aceste frumoase hotărâri la cunoștința cetitorilor noștri și peste tot a învățătorimii noastre, suntem de firma convingere, ca învățătorii noștri, cari și de ateuori s'au dovedit sprijinitori zeloși a ideilor și întreprinderilor bune și generoase, nu numai înșiși vor contribui, cu mai mult sau cu mai puțin, după cum le va da mâna și i va îndemna inima, la sporirea acestei colecte, vor aranja sărbări școlare sau petreceri cu cântări și declamațiuni, al căror venit îl vor consfinți acestui scop, ci vor îndemna cu toată căldura și pre alții să contribuie.

Datorința ca fiii ai bisericii noastre drept măritoare, grațitudinea ca membri ai corpului nostru învățătoresc, chemarea noastră ca educători ai fiilor poporului român, cari de atâtea bunătăți ne-am făcut părtaş prin rodnică lucrare a nemuritorului Șaguna, ne invită; veniți dar', ca cu drag și cu grabire să ne împlinim datorința, care înainte de toate pe noi înșine ne onorează!

„Foia Pedagogică“.

Cuiu străin în casă.

Apucătura stăpânirii. Foile noastre populare. — „Poporul“. — Ținuta lor și a redactorilor renegați.

„Foia Poporului“ întemeiată de prim redactorul foaiei noastre a avut darul de a scoate din amorțeală pe mulți dintre Români noștri de la sate. Felul în care era scrisă plăcea tuturor. Nrul abonenților i-se urcase la 8000 și preoții cu drag o recomandau poporului, căci erau în ea tot de ce poporul avea lipsă.

Stăpânirea maghiară văzând, că cu câtă dragoste îmbrățișează poporul nostru foile populare s'a pus să scoată și el o foaie populară, mai întâiu în limba maghiara și română, ear acum au scos și în limbile nemțească, slovacă, ruteană și sârbească. Dela început a luat forma „Foaii Poporului“. Prețul de asemenea. În fruntea foaiei a pus niște renegați.

Toate primăriile au fost silite să o cumpere și în toate părțile s'a trimis, și cui nu a cerut-o.

Gândul guvernului cu foia „Poporul“ e, ca după ce cetitorii s'au obișnuit cu ea să nu li-o mai trimită în limba românească scrisă, ci în cea ungurească.

În însuși programul „Poporului“ care bantue primăriile noastre dela anul 1894 începând s'a spus, că se va trimite foia aceluia, „cari încă nu știu ungurește“.

Ridicarea în bunăstare a poporului românesc e numai o perdea, după care se ascunde planul de a slăbi pe Români în cunoștința lor națională și a-i face cu vremea accesibili pentru tot ce e maghiar.

Partea românească a zdrenței din Budapesta o iscălește un anumit Popa Coresi, sub care nume se ascunde un renegat.

Numărul din săptămână trecută cei dela „Poporul“ l-au trimis pe la toate foile românești cerând schimbul.

Mi-am luat osteneala de am răsoit foia asta. La un loc se spune, că „se vinde o bucată de taur de Bonyhád“, ear' la capitolul „Despre pră-

sirea vitelor“ spune, că „guvernul a prevăzut comunele cu armigi“. Ear' acolo unde bantue boala de porci coconul redactor sfătuște, ca „ținuta porcilor să fie bună“ fără însă de a spune, că din care cărți de bună purtare se-și însușească porcii o mai bună ținută.

Dar' nu e destul că autorul împarte porcii după „ținută“, dar l e mai descoperi și un dar, pe care până acum nici un naturalist nu li la aflat. Căci eată cum se întreabă autorul: „Ce trebuie făcut, dacă porcii arată aparințe de presupunere?“

Va să zică după mîntea redactorului „comunele se prevăd cu armigi, porcii au „ținută“ și „presupun“. Păcat însă că nu știu și ceti, ca să ridă și ei de prostiile din foia „Poporul“ despre care și ei dacă ar ști ceti ar „presupune“ că redactorul nu e bun de alta decât de balamac.

Nu înțelegem însă cum de se mai află Români, cari să-și arunce paralele pentru foie ca aceasta. Nu pe bani, dar gratis dacă ni-o dă și să nu ne murdărim casa cu o foaie cum e și „Poporul“, care prin ademeniri vrea să lipsească pe Români de ceea-ce el are mai scump: de conștiința de neam și lege și mai apoi de limbă.

Avem noi Români foile noastre, căci s'au găsit și la noi oameni care au avut și minte și inimă ca să scoată foi cu adevărat românești. Pe acestea să le sprijinim și pe acestea să le ajutăm, ca să poată înfrunta necazurile, ce vin zilnic din partea stăpânirii maghiare.

„Poporul“ e străin de binele poporului românesc. Să ne ferim deci de a primi cuiu străin în casă!

Manoil.

De pe Valea-Almașului.

24/11 1898.

În cercul nostru pretorial Bozovici, sunt 3 cercuri de alegere: Prigor, Dalbosesti, și Bozovici în cari cu puțină scădere s'a ales toți bătuții de vinturi din lume cu dor nespuse de pâne se apere interesele poporului nostru român între cari de astădată petrec bucuroși ne mai pntându-li-se alt unde.

Publicarea alegerilor s'a făcut foarte tipil ba în unele comune atât de întortochiat de nici chiar primarul nu știa ce voia di-

8 1/2, sosește o a doua știre: Turcii fac o eșire. Domnitorul nu primește nici un răspuns la cererea de ai se da amănunte. Telegraful este intrerupt.

Domnitorul Carol plecă îndată, în toată grabă, cu trăsura lui cu opt cai, spre a se duce hângă trupe, pe când împăratul vrea să meargă la Radisevo. Pe drum, un ofițer de călăraș spune Domnitorului că a doua redută a Griviței a fost părăsită de inamic și că este deja ocupată de Români. Domnitorul Carol aleargă la redută și când află acolo că și Bucova a fost luată, dă ordin diviziei 2 să înainteze pe toată linia. Apoi, telegrafiază Imperatului, din Grivița, la orele 10 fără un sfert: „Reduta 2 este evacuată și ocupată de trupele noastre, cari merg asupra Bucovei, despre care se spune că a fost părăsită de Turci. Se aude o puternică canonadă și împușcături.“

Domnitorul se duce în urmă pe înălțimile cari domină Bucova, spre a putea vedea terenul de dincolo de Vid, unde lupta este deja începută. El primește de la aripa dreaptă română știrea că Turcii au luat o redută rusească și, în consecință, dă ordin diviziei IV române, să înainteze îndată contra aripii drepte a Turcilor.— Bubiutul artileriei și pîrlitul puștilor sunt cu desăvârșire asurzitoare.

La orele 11 1/2, lupta încetează, lucru pe care Domnitorul îl comunică imediat Imperatului prin telegraf: „Lupta de cealaltă parte a Vidului a încetat. Disting foarte bine cele trei linii. Turcii fiind prinși între

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI“

O dă

închinată d-lui Arhiepiscop al diecesei Caransebeșului Nicolae Popea,

din incidentul zilei onomastice, anul 1898.

Sufletu-mi, purtat în sfera zilelor de glorie pline,
Se desfată 'n admirarea neîntrecuților eroi,
Cari, cu vorbe și cu fapte, și cu umărul, ca Tine,
Ridicat-au neamul nostru la viață, din noroi!

Și mă 'ntreb: Cine să poarte lupta grea mereu înainte
Dacă singur stăp rămas'ai dintratăția câți au fost!

Cine-o să ne dea nouă duhul vremurilor sfinte,
Când biserică-i orfană, și stăm fără adăpost??

Și topit de dorul sacru, să Te văz, Părinte Mare,
Unde sta „Intâi Chematul“, veghe trează la altar,
In extaz de fericire, de-o cerească inspi-

rare

Inima-mi și-se închină și 'Ţi imploră de Sus, har!

Și-am credință neclintită, că de peptul Tău de stâncă,
Valurile dușmănoase se vor sparge, ca'n trecut,
Căci în dragostea Ţi curată și înțelepciune adâncă
Pururea drept steagul crucii și cuvântul 'Ţi-ai ținut!

Națiunea cu iubire Te-a văzut mergând nainte

Ori de câte-ori dușmanu a cercat a ne lovi;

Glasul tău a fost de tunet, în al țării sfat, Părinte,
Când ai spus, că și Românul are dreptul a trăi!

Cine, dar', la Zioa-ți mare, nu-ți urează zile multe

Și ani mulți, cu fericire, când Te știu un demn Păstor,

Care-a stat viața întregă, doina nației s'o asculte

Și din ea să-și făurească ideal în viitor?!

Din a libertății țară, unde totul se agită

De o dragoste curată, din pământul scump, frățesc,
Sufletu-mi salută 'n Tine, pe năierul, ce 'n ispită
Râde vesel,.... mână barca înspre țăr-mii ce 'nflorosc!!...

București 1 Dec. 1898.

Preot Al. Muntean al lui Vasilie Stud. universitar.

Din memoriile Regelui Carol al României.

Căderea Plevnei.

28 Noembrie 1877.

O zi posomorită și rece. La șapte ore de dimineață, împăratul trimite domnitorului comunicarea telegrafică ce-i face ducele Nicolae că se observă mișcări de trupe turcești spre Vid.

Fără zăbavă, Domnitorul Carol telegrafiază generalului Cernat că trebuie să facă a trece imediat dincolo de cursul apei, spre a întări aripa stângă a diviziunii IV tăbărită dincolo de Vid, cele patru batalioane ale brigăzii colonelului Sachelarie și cele trei baterii care la început urmau să meargă numai până la rlu.

Domnitorul dă ordin de plecare și să duce apoi la împărat. La 8 ore, primește printr'un adjutant de câmp al marelui duce știrea că Krișinul este evacuat de inamic și, la

Frumoasă și voinică.

Bărbatul e chemat sub arme, să-și apere țeara. Ea, frumoasă cum este, vrea să se arate și curajoasă: dă ea strălucire sabiei care curând de sânge va fi plină.

două focuri. În acest moment, mi se aduc primii prizonieri*.

Nori de fum s'au risipit și Domnitorul a recunoscut că Turcii sunt cuprinși între două focuri: în spatele lor, trupele române; înaintea-le, diviziunea de grenadieri. Aceasta din urmă a făcut eșirea imposibilă, și întoarcerea în Plevna, pe care Turcii încearcă să și o deschidă, cu eforturi disperate, le este definitiv închis.

Domnitorul Carol părăsește postul de observație și merge pe culme între Bucova-Opanez, unde primește știrea că Românii au dat asalt Opanezului, au luat două redute, și că ceia de a treia, în urmă, s'a predat cu șase tunuri și 7000 oameni. Domnitorul comunică din parte-i această isbândă împăratului: „Felicit pe M. Voastră pentru marele succes de astăzi. Trupele mele au ocupat Opanezul. După ce au luat cu asalt două redute, a treia s'a predat. Șapte mii prizonieri și șase tunuri defilează în acest moment înaintea mea. Plec spre Plevna*.

De odată, un ofițer vine în goana calului și comunică Domnitorului că Osman-pașa s'a predat cu toată armata. A fost o fericită întâmplare că această știre înbucurătoare a putut ajunge așa de curând Domnitorului, căci nimeni n'a putut spune ofițerului unde putea găsi pe comandantul superior, și el a dat fuga cu calul la noroc.

Osman pașa a fost rănit și făcut prizonier. El s'a predat Românilor și să găsește acum în casa aceea albă, pe malul Vidului, la patru chilometri aproape de postul de observație al Domnitorului, casă asupra

căruia acesta își aruncă tocmai privirile fără voie. Domnitorul comunică îndată știrea împăratului.

Evenimentele acestea par că cuprind prea multă fericire deodată. Ast-fel, lucrul așteptat de atâta timp a sosit înșfășit, și cu toate acestea surprinde oare-cum.

Domnitorul se îndreaptă acum către divizia III, ocupă ce cuprinde cu ochiul acest spectacol excepțional: de pe toate înălțimile cari încorjoră Plevna, mase de războinici coboară în valuri în fundul văci; de departe, ai zice că sunt niște furnici cari merg înainte fără încetare, în zor măsurat.

Divizia III care a luat Opanezul cu asalt, și este încă entuziasmată de aprinderea isbândeii, întâmpină pe Domnitor cu nesfârșite urale. Prizonierii și tunurile cucerite trec pe dinaintea lui, într'un lung convoiu. Domnitorul încalcecă, și se duce la podul de peste Vid, unde s'a desfășurat astăzi acțiunea decisivă.

În fundul văci, la stânga, se întinde nefericitul oraș, într'o poziție pitorească; în acest moment așa de impunător, în care să apropie de oraș ca învingător, un sentiment de compătimire străbate inima Domnitorului pentru acei cari, după o rezistență eroică, sunt zdrobiți cu desevirșire.

O confușiune de nedescris domnește în câmpia dintre orași și Vid, coloanele armatei ruse și române, alternând cu lungile convoiuri de prizonieri turci și de locuitori în fugă. Pe drumul dinspre Sofia se înghesuie mii de trăsură, de căruțe și de cai încărcăți

cu bătrâni, femei, copii mahometani și cu avutul lor sercăcios—spectacol sfîșitor!

Domnitorul abia cu greu își poate face drum prin această învâlmășeală. Trupele ruse și române ce întâlneste, îl întâmpină cu o furtună de urale. El străbate călare nesfârșitele convoiuri și dă deodată, de drumul dintre Plevna și Sofia, nu departe de podul de peste Vid, de trăsura în care șeful armatei turcești — învins, rănit la un picior, se duce în captivitate, escortat de călărași români din al III-lea regiment. Osman-pașa află îndată cine este acela care înaintează călare spre trăsura lui, se redică, cu toate durerile ce simte, și nimeni nu-l poate face să și ia locul. Domnitorul Carol îi întinde mâna și exprimă în termeni mișcători admirația pentru eroica apărare a Plevnei.

Osman este scund și spătos; o barbă neagră stufoasă încadrează fața, căreia niște ochi mari și melancolici îi dau o expresie cu deosebire atrăgătoare; înfățișarea lui este liniștită, demnă și simpatică. Osman a fost părăsit de șeful statului său major general, Tahir-Pașa, și de șeful său de geniu, Tewfic-Pașa, căruia întrevine meritul lucrărilor în pământ turcești așa de bine executat dinaintea Plevnei.

Pe când Domnitorul Carol stă încă lângă trăsura și vorbește cu Osman-pașa — informându-se și asupra rănei de la medicul ce stă alături de Osman — marele duce Nicolae sosește de pe înălțimile Krișinului, unde a stat în timpul luptei cu tot statul major, în care se găsește generalul Tottleben. Domnitorul și marele duce se sărută sub

via impresiune a isbândeii și fac ast-fel martor pe învins, fără vrea lor, la prima explozie a bucuriei lor, cu toată dorința lor de a i cruța ori-ce umilire.

Marele duce se întoarce către Osman-pașa și-i exprimă toată considerația. Apoi dă ordine să fie condus aproape de Begot și să fie tratat cu cea mai mare atenție posibilă.

După ce Osman și-a continuat drumul, marele duce, împreună cu Domnitorul Carol și cu generalul Tottleben ține o conferință, în care se hotărăște ca armata turcească prizonieră să petreacă noaptea pe loc, supravegheată de trei multe regimente. Corpului sanitar i se dă ordine să ia fără întârziere măsurile necesare pentru ridicarea și îngrijirea răniților.

Marele duce întreabă după aceea pe Domnitor în cetro are de gând să se ducă și, primind răspunsul că Domnitorul vrea să petreacă noaptea în Plevna, îl roagă foarte săruior să se întorcă și noaptea aceea la Parodim și să înduplece pe împăratul să renunțe la proiectul de a și face chiar a doua zi intrarea solemnă în Plevna. El ca neputință, în adevăr, să se pună ordine în toate acolo, și să se asigure că nici o mișcă n'a fost pusă în orași. Numai după 24 de ore, Skobeleff, numit comandant al Plevnei, ar fi în măsură să răspundă de siguranța împăratului.

Domnitorul Carol satisface dorința marelui duce și ia îndată drumul înapoi spre Parodim; cu toate acestea, străbate călare Plevna spre a și da seamă de starea orașu-

dar Bulibaşa, dar' s'a aflat şi această a-
cătura mai nouă.

Domnii adevăraţi de unde nu aşteptau vo-
le pe partea lor nici nu au pofăt alegători
sau mulţumit numai cu primari sau cel
alt şi vre-un jurat ori suplent, şi le-a şi
păses, căci s. e. în cercul Prigor unde
sunt peste 500 de alegători, au luat parte
la alegerea abea 70 de votanţi şi chiar şi
pe acestea tot câte 2—3 recuirăşi cu
vot.

La alegerea din Prigor, afară de preotul
Pataş, Vasile Popovici, neguţătorul
Petru Floca şi Strain Moii din Prigor, din-
cei al noştri pe alţi nu am văzut. Merită
stima dl Petru Floca pentru ţinuta sa
bărbătească şi dacă bărbatul de încredere
neguţătorul Toader din Prigor, da mai
multă cinste locului seu, nu se amesteca
cu ale voturile de la oamenii noştri înle-
gându-le cu de cele domneşti, rezultatul
poate că nu era cum a fost. Fie însă spre
cazarea dlui Toader, dacă crede că pe a-
ceste căi îşi poate face glorie.

Dl protopretor Peczely Géza cu un zel
deosebit de interesat de rezultatul alegerii
a luat parte de la început până la
sfârşit, descoperind tuturor via de a fi a-
le în toate cercurile ca să arete stăpânirii
sale, că este iubit de popor şi aşa cu a-
utorul mândrilor notari a şi isprăvit pe
aprinceană. D'ea, dl protopretor, îşi poate
grăbi; şi pentru astădată i-a succes de
minune de bine a se recomandăcelor de sus
ca om priceput, că poate întoarce lucrurile
după interesele celor fărânci şi setoşi
după traiu bun pe socoata altora.

Astfel s'a ales Peczely Géza, Keresztesy
Bándor, Aşmer, Peczely Ferencz, tata pro-
topretorului Szatmáry, Dr. Neszko notari,
Bogdán, Bordus Kis şi Petru Vuia.

Mai departe tot pe aici s'a mai petrecut
şi o altă mirozenie şi adevărat: Duminecă în
23 l. c. a venit în vizită primară Ilustrita-
ta Sa dl com.-sup. al nostru de nou numitul
Pogány pe care între alţii l'a bineventat în
Bozovici şi capelanul din Bruis dl Vichente
Pirtea — preamărind hărnicia dlui proto-
pretor Peczely Géza, înaintea căruia şi
proful agitatori naţionalişti au depus ar-
mele. — Părintele Pirtea prin vorbirea sa
a dovedit de minune cât de bine coincide
la d-sa spiritual şi caracterul cu numele şi
talia sa — ba poate la d-sa s'ar pute
aplica şi proverbul latin! „Mens-sana“

Să fie însă atât de bun dl Pirtea cel
mic, a ne spune să ştim şi noi ceea-ce
ştie d-sa, ca om nou venit abea de câteva
luni între noi.

În al cui nume a vorbit?

Când, cum şi cu ce ocaziune luptătorii
naţionalişti au depus armele?

Prin ce pacoste de ochelari vèzù d-sa în
aceste părţi agitatori?

Aşteptăm!

Un Almăşan.

DIN BANAT.

Şcoala confesională română în Reciţa-montană.

„Şcoala ta-i lăcaş virtuţii, poartă este fericirii
Viitoriu măreţ Române, voi avea de-o vei iubi.
Iar când s'arbaşi nepăsare va lăsa-o pustiirii,
Dulce searole luminoi se va stinge şi-i por!”

A. Muntean al lui Vasilie.

Biserica şi şcoala noastră, numai aceea
e calea spre fericire şi nici de cât alt
capital străin, după care trebuie să plă-
teşti interese: *interesul vital al seu de exi-
stenţă!*

Să ne înfiinţăm înşine moşii, moşii pro-
priei şi atunci susţinerea acestor doi foculari
de cultură naţională se recer însă sacrificii
mari şi grele. Adevărat că concetăţenii
noştri se află în privinţa aceasta într'o po-
ziţie mai favorabilă, având o cale către
cultură mai liniştită, netedă şi asigurată,
pe când noi suntem avisăşi numai la pro-
priile noastre mijloace.

Şi cu toate acestea nu ni-e permis a
stagna ori a ne spori în calea progresului!

E timpul suprem a ne încorda din toate
puterile de a egalisa diferenţa în poziţie
mai favorabilă prin o voie tare, eşită din
inimă adevărat românească, să ne lăsăm
de a mai aştepta instituţiuni de cultură şi
morală tot de la alţii, ci cunoscând gravi-
tatea recerînţelor de progres, cultură şi
existenţa noastră, să tindem cu puteri unite,
noi înşine la realizarea problemelor re-
clamate de interesele noastre de viaţă.

În fine la al cărui sprigin şi protecţiune
să apelăm într'u deslegarea şi realizarea
acestor probleme? La cine altul de cât
la biserică! Biserica, căci ea are chemare
de a ne oferi scutul seu, căci interesul e
unul şi acelaş, deci şi cerinţa de unitate
e atât de mare, însemnată şi necesară,
încât una fără alta, nici că pot exista.

Dorim prin urmare o şcoală, care să-şi
aşe scut în mama noastră biserică, care
ne-a salvat existenţa naţională prin toate
furtunile trecutului, dorim şcoală con-
fesională.

Eată consideraţiuni şi motive, cari au
provocat necesitatea de a se sonda terenul
şi a se consulta mijloacele, cari să servească
drept răspuns la întrebare: oare comuna
noastră bisericăască n'ar putea ridica şi
susţine o şcoală confesională?

Impregiurările locale şi sacrificiile ce se
recer la realizarea acestei instituţiuni atât
de necesară, ba în urma celor expuse chiar
impusă în interesul vieţii naţionale biseri-
ceşti al acestei comune, au reclamat con-
vocarea unei anchete, aşa lăţind ideea şi
modalitatea de realizarea, aceasta să poa-
tă prinde adevărată rădăcină, încă înainte de
a se păşi pe cale legală la depunerea petrii
fundamentale a acestui Institut cultural.

Şi aici cu bucurie constat ce s'a mani-
festat din partea tuturor celor prezenţi la
această anchetă, convocată la iniţiativa
preotului local Rev. domn D. Tertalogă,
care are parte de leu şi care cu o rară pru-
denţă a ştiut să folosească momentul bine-
venit de a lua iniţiativa, a îmbărbăta şi
însufleţi, a demonstra şi a convinge membrii
mamei noastre bisericăşti, de necesitatea şi
foloasele mari şi binevenite ale unei şcoli
confesionale precum şi despre necesitatea
de a oferi învăţătorului un teren mai liniştit
şi mai neted de activitate, făcându-l în
prima linie independent, ear' în a doua
linie asigurându-i mijloacele de traiu re-
cerute de chemarea sa spinoasă, potenţiaţă
încă prin impregiurarea, că va avea a riva-
lisa în toate privinţele cu alţi factori streini
din loc.

Această adunare, recte anchetă s'a ţinut
în sala casinei române din loc, dovedind
şi de astădată, că fiind vorba de o acţiune
românească, nu aflăm cauză, care să ne
poată împedea de a nu lua parte şi a
concurge cu tot spriginul ce-l putem oferi,
a dovedit şi de astădată, că în afaceri ro-
mâneşti una suntem.

Astfel ea a fost imposant cercetată, ear'
însufleţirea ce s'a putut constata, ne-a
asigurat pe deplin, că vom şi aduce în
realizare această dorinţă generală.

Românii reciţeni merită toată lauda, că
clarificaţi odată, au prins cu toată inima
de această idee, care am dor' să afe în
toate locurile montane, cea mai caldă
imitare.

Între alţi membri însufleţiţi, am văzut cu
bucurie şi pe toţi fruntaşii comunei no-
astre, cari cu toate ocaziunile s'au dovedit
de aprigi sprijinitori ai cauzelor noastre ro-
mâneşti.

Adunarea după-ce a discutat cu viu in-
teres şi cu iubire de cauza ideea înfiinţă-
rei, la care discuţiune au luat parte mai
mulţi domni prezenţi, s'a terminat, urmând
ca acum sinodul parochial să păşască pe
calea sa legală întru înfiinţarea şcoalei
confesionale; ear' însufleţirea şi bucuria
celor prezenţi şi a altor membri cari află
despre ideea şi rezultatul obţinut creşte
din zi în zi.

Şi au reciţenii acum motiv de a se bu-

cura şi a se mândri de ţinuta lor, căci
prospectele favorabile ce le stau la înde-
mână, plăţul frumos din curtea bisericei
pentru care suntem atât de invidiaşi, după
cum prea bine le-a înşirat şi spus părintee
local în adunare, — o mică contribuţiune
adrepărtată, şi toate acestea conduse de o
vointă tare şi inimă românească vor realiza
la ori ce cas, ba în mod impunător aceasta
trebuinţă generală.

Scopul e măreţ, mijloacele sunt frumoase
şi asigurate, conducători harnici aveţi în
toată privinţa, deci la o parte toate cetele
şi înainte! înainte!

Înainte, bravilor reciţeni, ideea vi-s'a dat,
lucraţi pentru realizarea ei şi vom învinge!
Să sacrificăm deci şi ultimul denar pen-
tru şcoala confesională, dar' să sacrificăm
cu toţii.

Să lucrăm strînşi şi uniţi la înfiinţarea
şcoalei noastre confesionale şi în speranţă
că toţi vom ţine sus şi tare la spiritul, ce
ne animează acum în privinţa şcoalei con-
fesionale, încheiem cu:

„Trăiască iniţiatorii şi fondatorii şcoalei
confesionale române din Reciţa-Montană!”

Reciţa-Mont. în Decembrie 1898.

Alman.

De la Sate.

— Cuvintele „Uncheaşului”. La Măcău.
Românii de acolo. Stări triste. La lucru
Români! —

Într'un număr de Duminecă, sub titlu „La
Margini”, a scris „Uncheaşul”, nişte fru-
moase şi duioase cuvinte despre Românii
din comitatul Cenadului. Mult am cugetat,
că oare cum de acei fraţi români şi-au uitat
limba lor, adevărat Români şi să nu ştie ro-
mâneşte, ci să vorbească limbă străină,
limba ungurească. Nu, eu nu înţeleg cum
poate un popor să-şi uite limba sa, dar'
m'am încredinţat că aşa e, după ce am
călătorit prin părţile acele.

Plecând la Măcău într'o afacere, am mers
tot pe jos, şi am trecut prin comunele
Nădlac, Cena, Apátfalva, şi în sfârşit am
ajuns la Măcău. Am mers de azi până
măne, dar' de nevoie am şezut ca de voie
aproape o săptămână. Stăpânul casei unde
am fost găzduit în Măcău, era Ungur, dar'
stăpâna zicea că e Româncă. Mai erau doi
nepoţi ai stăpânei şi un moş, ca servitori,
tot Români, dar' româneşte nu ştia vorbi,
numai moşu cel bătrân. Dar' şi acesta
foarte puţin, zicând că a uitat. L-am în-
trebat, că unde s'a născut? Mi-a răspuns

că în Măcău. Dar' părinții lui au venit nu știe nici el de unde; stăpâna casei zicea, că părinții ei au venit în Măcău din comitatul Caraș-Severin dar' comuna nu știe din ce, că ea era mică la venirea lor. Stăpâna casei cu nepoții ei era de viața Cozmăneștilor, dar' bătrânul se iscălea Ioan Orădan.

Mergând în oraș îmi spunea, că strada pe care mergeam se numește „Român ulcea”; tot pe strada Românilor era și biserica, o zidire pompoasă. Lângă ea două școli, dar' durere că atât în sfânta biserică, cât și în școală nu se aude vorba românească, ei tot ungurește. Ziceau că la prasnice mari se cântă în biserică românește, dar' foarte puțin. Ei se țin de legea greco-catolică. Eu mă mir cum de și-au înstrăinat limba lor! Cea mai scumpă podoabă, cea mai prețioasă vracală a unui popor.

Mergând pe stradă numai ce aud un om ce eșise din curte, și mă striga. Am mers la el. Mă întreabă, că de unde sunt?

Și așa ne-am luat în vorbe, până ce el, fără să-l întreb eu, îmi spune că și el e Român. Zicea că așa i-ar plăce lui să știe românește și atât îi e de drag să vorbească cu mine fiind și eu bun român ca el, măcar că vorbiam ungurește. Și i era jale și lui că îl vedeam eu că ar voi să vorbească românește dar' nu știa nici un cuvânt. Trecând pe lângă morminti am stat și am citit inscripțiile de pe cripte. Era o criptă, a „Cosmăneștilor” ș. a. m. d. Am mai vorbit apoi cu mai mulți oameni dintre Români, cari ziceau, că se scrie unii Ardelean, Popa, Halmăgian și Popovici. Cu astfel de nume e plin Măcăul. Mai ziceau unii că de ar cânta barem în biserică românește, și de ar învăța copii în școală românește tot ar fi bine. Din cât am putut vedea, ei își iubesc națiunea lor, dar' ei s'eraci, siliți au fost să se lapede de limba lor, au fost siliți la aceasta și ademeniți.

Oare pentru ce n'au sărit preoții și vlădicii în ajutorul lor? Nu ved cele ce se petrec pe acolo? Oare nu sunt ei păstori sufletești? Oare au sunt el lumina? Oare nu vor fi ei răspunzători înaintea Tatălui ceresc pentru nepăsarea lor față de credincioșii lor? Au doară nu sunt ei chemați a apăra drepturile credincioșilor. Și mai pe sus de toate limba și sfânta biserică și școala?

Datorința vlădicilor noștri ar fi, că în părțile primejdite să se trimită preoți și învățători din cele mai harnici și mai buni Români. Numai așa s'ar mai putea mântui de pierzare Români din Măcău și jur. Nu un dor an le spune acestea, ci un țeran de la sate, care își iubeste neamul

rile în care au căzat frații noștri din Măcău și din alte multe părți.

Preoți și vlădici, puneți-vă pe lucru și lucrați ca se nu s'inguste hotarele părților locuite de Români, căci pierzând pe acei frați ai noștri, ne veți pierde și pe noi, cari nu vom mai ține la bărbați, în a căror mâni soartea noastră nu mai e asigurată.

Pecetea - română.

Petru P. Pontescu.

Fapte vrednice.

Răposatul în domnul Ioan Sântoi fost notar în comuna Micherechiu servind ca notar timp de 44 ani în comuna Micherechiu, în bună înțelegere cu preoții, a contribuit mult în afacerile bisericesti, și școlare așa: biserica, școala, grănarul, toate s'au zidit prin neobosita activitate: durere însă, că actualul notar cu toate că și acesta e român nu profesază celea de antecesorul său dându-se cu totul în brațele străine zădărniciind afacerile confesionale, dară suntem în speranță ca vrednicul preot și protopop le va petrece toate cu isbândă ca un stegar falnic.

Mult regretatul s'a înmormântat Duminică st. n. Serviciul funebru a fost pontificat de Rev. Domn Ignatie Papp, protopop on. și referent în senatul bisericesc din Arad asistat de 6 preoți și 3 învățători. La finea serviciului Rev. Domn a ținut o cuvântare foarte potrivită prin care a stors lacrimi din ochii prezenților. Familia răposatului în prezența tuturor a dat la mâna epitropului 100 fl. ca fond sub numele „Ioan Sântoi” din al cărui ansufruct să se întrebuințeze în afaceri culturale. După înmormântare am fost eu totuși la pomana dată de ginerele său Rev. Domn Nicolau Rocsin, preot și protopop. Pe răposatul îl deplâng 5 fete majore, gineri și nepoți.

Dumnezeu să-l așeze în lăcașurile dreptilor, cără familia rămasă să o consoleze.

Un asistent.

PARTEA ECONOMICĂ.

Povește economice.

Stăpîrea mătasei (riei) la trifoiu.

Cel mai bun mijloc de a stăpî mătasa seaua rlia din trifoiu e apă de vitriol (peatră vînată). Ajunge dacă amesteci 10 părți de vitriol cu 100 părți de apă, și punînd o într'o stropitoare — fie și numai de grădină

Trifoiul nu suferă, din potrivă îi prieste această apă în cât crește cu atât mai bine

E un lucru vechiu cât de greu poți scoate cail din grajd când arde în apropiere, cearcă însă și pune hamurile seau șeaua pe ei și vor eși fără ea să se spărie.

Toamna, când așezăm vitele în grajduri, de multe ori să întimplă că unele vite nu se suferă una cu alta, se împung. Pentru a-le împăca trebuiesc unsă pe cap și pe grumazi cu rachiou. Astfel se vor năra și cele mai dușmănoase vite.

Intr'un an mi s'a prăsit în agrașe și struguri o mulțime de omide; cetisem într'o carte economică, că e bine a stropi frunzele cu alama (peatră acra). Am luat deci alama, l'am topit în apă fiartă, după aceea am domolit-o cu apă rece, și am stropit tufele. La câte-va zile n'am mai văzut nici o omidă; toate au murit.

Învățul rău de a mânca găinile ouă, provine negreșit din negrija omului; adeseori se întimplă că o găină seau rață ouă jos în curte, în grădină, seau unde li scapă oul Din întimplare oul se sparge și aflându-l găinile spart, îl mănăcă. Altădată se aruncă din bucătărie ouă stricate seau găoeci nescursă bine de cuprinsul lor, pe care mănăcându-le găinile se învață a mânca și ouă din cuib. De aceea e bine, că găoicile să se sfărmească mărunt și, amestecându-le în alte mîncări, să se dea găinilor.

Un bun mijloc de a se desveta găinile de mîncatul ouălor e: ca cuiburile găinilor se fie în întunerec, căci atunci, găinile îndată după ce au ouat părăsesc cuibul, fără ca să se mai gîndească mult la ouă. Un alt mijloc e a închide găina, care mănăcă ouă, în întunerec, vreo opt seau zece zile. Dacă nu ajută aceste mijloace, atunci mai este unul, care ajută de bună seamă, adică se-i tăi capul.

Ca să păzești porcii de multe boale e bine a le mesteca în toată săptămîna căie o mîna de cenușă în mîncare. Cărbunii încă sunt buni a i da porcilor, îi mănăcă bucuros, și le face puftă de mîncare.

L. din R-i.

Cum poți cunoaște dacă o sîmîntă e bună sau nu. Înainte de sîmînat e bine a se constata calitatea sîmîntelor prin încolțire. Pentru aceasta se ia o cantitate oarecare de nisip de pârâu, curat și fin la grăunțe, se apăla bine și se încălzește până

Din nisipul așa pregătit se pune o porție într'o farfurie înținsă, stropindu-se cu apă până ce nisipul se ține așa de bine în că resturnând farfuria să nu cază. În nisipul astfel pregătit se înfige un număr oarecare din boabele sîmîntei de constatat, în um se acoperă farfuria cu un geam și se lasă să stea la un loc căldicel. După 2 sau 3 zile sîmîntele bune încep a încolți și astfel se poate prezice asupra calității lor. Căcat vor încolți mai multe la sută cu atît sîmînta este mai bună.

Curățirea bureților. O me odă foarte bună pentru curățirea bureților de șters, spăla etc., constă în a ține bureții câte-va ore în soluțiune concentrată de sare de bucătărie (saramură).

Urziile în alimentațiunea pasărilor de curte. O buruiană ale carei servicii nu sunt în destul de apreciate, este urzica. Urzica constituie un condiment, care ar trebui să se adauge tot-dăuna la hrana pasărilor, căci influențează ouatul, adică găina ouă mai des. Iarna, când lipsesc verdețurile gospodării cari au avut priceperea de a culege urzici, a le usca și păstra pentru a le mîca teaca cu hrana pasărilor, au dobândit rezultate foarte bune.

Bibliografie.

A apărut: „A fugit!” Polca franceză pentru pian, de Sext Camil Negrea.

Venitul curat e destinat pentru augmîntarea fundațiunei „Leontina F. Negruțiu”, a cărei menire este: provăderea cu cărți și recuizite de școală a elevilor români mai sîrace și mai vrednici prin purtare și progres, cari frecventează școala de fetițe română din Blăș. Prețul unui exemplar 25 cr. = 50 bani.

Se poate procura trîmțînd înainte prețul plus 5 cr. — 10 bani pentru porto, de la Tipografia Seminarului gr. cat. Blăș, (Blălașfalva)

LA

ABONAMENT LUNAR

pe luna Decembrie 1938

cu prețurile din capul foii invită

Administrațiua

„TRIBUNA POPORULUI.”

Fondată la anul 1830.

**COMPACTORIA LUI
ALOIS WELSER**

in Arad, piața libertății Nr. 3.

Se recomandă publicului românesc din Arad și jur.

Primește tot soiul de lucrări ce taie în specialitatea compactoriei. — Toate comanda se execută prompt și iute.

Prețurile cele mai moderate. 247 3—

Fondată la anul 1830.

Aurire pantificată

Tipărire aurită.

Imprumuturi ieftine pe amortisație

Recomand în atențiunea on. proprietari de pământ și proprietari de case în Arad-centru, că prin mijlocirea mea pot obține până la cele mai mari sume și pe lângă condițiuni foarte favorabile

imprumuturi ieftine amortisaționale cu amortisație de 15—50 ani.

Nu comput înainte nici un fel de remunerație, convertesc datorii vechi, de asemenea la dorință anticipez de la mine cheltuielile de întabulare.

Provocându-mă la faptul, că de mai mulți ani la foarte numeroși inși l-am împlinit spre cea mai mare mulțamire a lor trebuințele de împrumuturi, rog cu toată stima pe on. domni proprietari de pământ și proprietari de case, ca în propriul lor interes cu deplină încredere să se adreseze mie cu afacerile lor de împrumuturi.

Imprumuturile sunt pe camete de 4% 4½ și 5%
pe lângă amortisare corespunzătoare din capital

Institut de împrumut pe imobile și moșii 220 13—56

Szűes F. Vilmos
ARAD, Fő-ut Nr. 5, vis-à-vis cu moara Széchenyi.

Banca generală de asigurare mutuală.

(33) 79 — **„TRANSILVANIA“**
IN SIBIU.

asigurează pe lângă condițiunile cele mai favorabile:

1. în contra pericolului de foc și exploziune; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile etc;
2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichisz, Bihor, Ciănad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal prin

Agentura principală din Arad.

(Strada Széchenyi Nr. 1, casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan, etagiul al II.)
precum și prin agenturile cercuale și speciale.

A apărut!!

și se află de vânzare la administr. „Tribuna Poporului“.

Lupta pentru drept

de Dr. Rudolf Ihering traducere de Teodor V. Păcățian
cu prețul de 1 fl. exemplarul plus porto postal.

Administrația
„TRIBUNA POPORULUI“

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Se primesc comande pentru următoarele lucrări:

Circulare și prețuri-curente

NOTE

Opuri și Broșuri

Strada Aulich Nr. 1.

Tipografia „Tribuna Poporului“ A. P. Barcianu Arad

Strada Aulich Nr. 1.

Diferite tipărituri pentru bănci

P L I C U R I

Invitări, cărți de vizită, anunțuri funebre

Prețuri foarte moderate.

Ori-ce comande se efectuează prompt.